Beschuldiging tegen Claas Reijnts en zijn zoons Harmen en Reijnt wegens manslag (1758-1762)

Manslag.

Op 9 november November 1758 is er op de openbare weg even buiten Zutphen, op de 'Ruitendijk', ruzie ontstaan tussen Claas Reints en zijn zonen Harmen en Reint, boeren op de **Leemkuil** onder Bekveld in Hengelo, en de broers Garrit Jan en Berend Garritsen. Hierbij is door Claas en zijn zonen geslagen met het achtereind van een zweep en met stokken. Daardoor is Berend Garritsen zodanig gewond geraakt, dat hij volgens de dokter aan de gevolgen hiervan is overleden. Zijn broer Garrit Jan werd ook gewond en heeft veel pijn geleden. Vader Claas en beide zonen zijn toen op de vlucht geslagen, of hebben zich schuil gehouden voor justitie. Ze zijn in ieder geval niet verschenen op de verschillende zittingen van de plaatselijke rechtbank in Hengelo en de openbare rechtbanken in Doetinchem en Zutphen.
De advocaat fiscaal (officier van justitie) heeft in diverse rechtbankzittingen als straf voor deze 'manslag' inbeslagname van alle roerende goederen en opbrengsten van de landerijen van Claas gevorderd. Op grond van huwelijkse voorwaarden mag de vrouw van Claas, Willemina Harmsen, de helft van deze goederen en opbrengsten behouden. De advocaat fiscaal verbiedt haar, haar zoon Hendrik en hun advocaat echter om, ten gevolge van de 'criminele' actie van haar man en zonen, in een gewoon gericht hiertegen verweer te voeren. Over dit geschil gaat een groot deel van de tekst. Uiteindelijk wordt het hele dossier naar het Hof van Gelderland gestuurd om hierover een uitspraak te doen. Het Hof accepteert de visie van de advocaat fiscaal, zodat de inbeslagname door kan gaan.

De hierna volgende transcripties zijn van de desbetreffende akten, die gevonden worden in de boeken van het Oud Rechterlijk Archief van Zutphen (ORA). Deze zijn opgeslagen in het Erfgoed-centrum Achterhoek Liemers (ECAL) te Doetinchem onder toegang 3021, inventarisnummers:

042: Prothocol van Heeren- of Fiscaal Zaken voor het Hoge Landdrosten Gerigte der Graafschap Zutphen (periode 1758 – 1772)

671: Register van't rigterampt Hengelo

876: Richterambt Hengelo, Protokol van contentieuse en volunt[aire] akten (periode 1757-1776)

Het betreft hier dus niet de akten uit het procesdossier van de Hof van Gelderland, dat aanwezig is in het Gelders Archief, toegang 0124, Hof van Gelre en Zutphen, inventarisnummer 4624, procesdossier nummer 1759/10: Landdrostambt Zuthen contra Claas Reynts Leemcuyl en 2 zoons, Manslag (zie ook 4 maart 1760).

De strekking van dit procesdossier is overigens weergegeven in het boek 'Uut de Olde Kaste' van de Oudheidkundige Vereniging Hengelo, Gelderland (Het pdf hiervan is te vinden op deze web-site)

Beschuldiging tegen Claas Reijnts en zijn zoons Harmen en Reijnt wegens manslag (1758-1762)

ECAL 3021, inv. 671: Register van't rigterampt Hengelo

Bekveld

Arrest en toeslag op de ongerede goederen van Claas Reijnts, bouwman op de **Leemkuil**, en sijn twee zoonen Harmen en Reijnt genaamt, namentlijk op't goed Lomansplaats, de caterstede Banninkslag, dan mede op't Lange Stukje, welk laatste in den Goijschen Enk gelegen, wegens de begaene manslag aan de persoon van Berent Garritsen etc., door den fiscaal versogt, en ergaan op den 17 november 1758
't Lange Stukje mede onder 't Goij en miscellania gestelt.

Citatie per edictum ad valvas met afluidinge der klokken tegen denselven Claas Reijnts en sijn beijde zoonen, op den 23 november 1758

[in de marge:]
De halfscheid deser parceelen als aan de vrouw van Clas Reijnts toestendig, door den fiscus van dit ambt ontslagen op den 7 decem[ber] 1758 en 8 febr[uarij] 1759.

Op den 12 julij 1760 cessie van actie ter somma van f 754-2-0, voor de betaalde kosten, aan Jan Hendr. Brass gedaan.

Op den 27 september 1799 geroijeert.

Verband van de halfscheijd van de plaatsen Banninkslag en Lomans plaats onder dese boerschap, voorts van een stukjen land het Lange Stukjen genaamt op den Goijschen Enk gelegen, door Willemina Harmsen, huisvrouw van Claas Reijnts, gestelt voor en tot securiteijt van de door den fiscus in annotatie genomene gerede goederen van geseijden haren man wegens de gepraetendeerde manslag aan Berent Garritsen, op den 2 december 1758

[in de marge:]
Den 5 julij 1760 geroijeert

Verklaringe van dezelve huisvrouw van Claas Reijnts, dat in den boedel van haar en haar man, geen ongerede goederen meer zijn, als die, met welkers helft sij op den 2 december 1758 haar mans halfscheijd in 't gerede, voor dezen gerigte verburgt, en dat niets van 't gerede verbragt heeft, voorts met eede behouden wil, haare huwelijks voorwaarden niet te hebben kunnen vinden, dog dat daarbij gemeenschap van goederen bedongen is, den 29 januarij 1759.

[in de marge:]
Den fiscus vergenoegt sig hiermede, den 8 februarij 1759.

Transcriptie: Sikke Postma, 2018

Beschuldiging tegen Claas Reijnts en zijn zoons Harmen en Reijnt wegens manslag (1758-1762)

ECAL 3021, inv. 876 (Richterambt Hengelo, Protokol van contentieuse en voluntakten, 1757-1776)

Op den 20 november 1758
Coram L.A. Willinck, rigter
Gerigtsl[iede]n Hendrik Langel en Arent Smeenk

Compareerde mr. W.S. Meijling in q[ua]l[itei]t als advocaat fiscal van het landdrosten ampt der graafschap Zutphen, te kennen gevende, hoe dat hij ratione officii op den 18 november deses jaars 1758 sig na Hengelo heeft begeven, ten eijnde om behoorlijke informatie te nemen over de goederen van de fugitive persoonen, namelijk Claas Reijndsen en sijn twe zoons Harmen en Reijnd genaamt.
Dat comparant tot versekeringe van des heeren regt en toekomstige sententie alnu omni meliori modo wil hebben versogt arrest en toeslag op die reets geannoteerde en opgehaalde gerede goederen van opgemelte Claas Reijndsen en sijn soons Harmen en Reijnd, voorts mede op sodane gerede // goederen welke nog op de plaats in't huijs en in gerigtelijke bewaringe gebleven zijn, met versoek dat alle deselve tot voorkominge van een kostbare gerigtelijke bewaringe moge worden opgehaalt en in een secure en veijlige plaats gebragt.
Kunnende egter den comparant q.q. lijden dat dese alnog ten huijse berustende gerede goederen zullen mogen verburgt en voor de halfscheijt aan de huijsvrouw van opgemelten Claas Reijndsen bij provisie gelaten worden inval deselve daar aan sou sustineren uijt kragt van gemeenschap van goederen beregtigt te zijn, ten dien eijnde van deselve gesinnende extraditie harer huwelijxe voorwaarden en copia authentijca inval eenige tusschen haar en haren ab- //senten en fugitiven eheman mogten opgerigt zijn, versoekende comparant q.q. dat hiervan behoorlijke insinuatie worde gedaan ten huijse van Claas Reijndsen aan sijn huijsvrouw aldaar nog present zijnde cum expensis.

Retulit den onderrigter Derk Wassink de insinuatie hiervan voorhoofs te hebben geëxploicteert.
Actum Hengelo 20 november 1700 agtenvijftig.

ECAL 3021, inv. 876 (Richterambt Hengelo, Protokol van contentieuse en voluntakten, 1757-1776)

Op den 22 november 1758
Coram L.A. Willinck, rigter
Gerigtsl[iede]n Derk Wassink en Antonij Eggink

Compareerde Wilmijna Harmsen, huijsvrouw van Claas Reijndsen, in desen geadsisteerd met Garrit Planten als regtens, te kennen gevende, hoe dat aan haar comp[aran]te is ter handen gestelt een acte overgegeven door den fiscaal, waarin [hij] versogt heeft arrest en toeslag op de gerede goederen van comp[aran]tes absenten eheman en zoons. Zo wilde de comp[aran]te bij desen hebben verklaard dat geene van dese gerede goederen uijt het huijs sullen worden verbragt of vervreemt, nog ook niet van het zaad [*en*] koolhof // zal verkogt of verbragt worden, als dat alleen maar van zaad, aardappels en andere eetwaren tot het nodige onderhoud zo voor haar vhe als voor haar huijsgezin zal gebruijkt worden, stellende zij comp[aran]te, tot meerder securiteit vandien soveel nodig en dienstig en in voldoeninge van meergemelte acte, tot borgen de personen van Reijnd Eggink op den Velderhoff en Garrit Bretvelt, welke dese verburging in judicio present zijnde onder verbant van haar persoon en goederen zijn aannemende, alles ten fine en ef[f]ecte als na regtens, belovende comp[aran]te dese voors[eide]n burgen allerdings te sullen indemniseren en schadeloos houden.
En hebben gemelte borgen hierop gestipuleert.

Transcriptie: Sikke Postma, 2018

Beschuldiging tegen Claas Reijnts en zijn zoons Harmen en Reijnt wegens manslag (1758-1762)

ECAL 3021, inv. 42 (Prothocol van Heeren- of Fiscaal Zaken voor het Hoge Landdrosten Gerigte der Graafschap Zutphen – 1758 – 1772)

[in de marge:]
Open gerigte

Op den 23 november 1758,
Sat op het raadhuijs binnen Zutphen toe gerigte de heer Joost Schomaker, stadholder, sampt die heeren Barthold van Hasselt en Abraham Huinink, als schepenen, rigteren en gerigtsluiden.

[in de marge:]
Hengelo
Fiscus versoekt contra Claas Reijnts en sijn beijde zoons, Harmen en Reijnt genaamt, citatie per edictum ad valvas met afluidinge der klokken, wegens manslag.

Compareerde mr. W.S. Meiling in qualiteit als advocaat fiscaal van dezen landdrosten ampte der graafschap Zutphen, te kennen gevende, hoe dat eenen Claas Reijnts, bouwman op 't erve **Leemkuil** onder 't ampt Hengelo gelegen, neffens sijne twee zoons Harmen en Reijnt genaamt, sig hebben onderstaan op den 9^{den} deser lopende maand novenber en jaars 1758, eenen Berendt Garritisen neffens sijnen broeder Garrit Jan Garritsen, op den publijcquen wegh, op den Ruiterdijk onder 't schependom van Zutphen gehorende, soodanig moorddadig met 't verkeerde eijnde van een swepensteel en stokken op 't hooft te slaan en te mishandelen // gelijk sulks uijt de twee gerigtelijk genomene informatien is consterende, dat den eersten op den 10^{den} dito maands, en dus daags daaraan, door die aan hem toegebragte lethale verwondingen, volgens bekomene informatie en verklaringe van den medicinae doctor en chirurgijn, hier in dezen landdrosten gerigte berustende, gestorven, en den anderen nog niet volkomen van sijn ontfangene quetsuren genesen is.
Welken voorschreven doodslag alsoo na alle goddelijke en wereldlijke wetten ten hoogsten strafbaar is, en de justitie daar aan gelegen, dat deze daders geapprehendeert en aan deselve hare verdiende straffen g'infligeert worden, dan terwijl deselve sig met de vlugt hebben gesalveert, soo heeft den comparant ratione officii sig verpligt gevonden, tegens deze latiterende delinquanten na landregte te vervaren, en van dezen hogen landdrosten gerigte op den 17 november dezes jaars, vermogens landregt tit[ul] II, art[icul] 18, 't middel van toeslagh op alle ongerede, alsmede voor 't landgerigte van Hengelo op de gerede goederen der delinquanten, omni meliori modo te versoeken.
Ende opdat soodane gewelddadige manslag en moedwillige en moorddadige actien, niet ongestraft mogen gelaten worden, soo versogte comparant q.p. alnu citatie per edictum *ad valvas* met afluijdinge der klokken en affixie van billietten met een termijn van ses weeken, of immers tegens den eersten gerigtsdagh // binnen Doetinchem te houden, ten eijnde voorschreven daders alsdan in persoon sig sullen sisteren, en aanhoren soodanen eijsch en conclusie, als comparant ratione officii tegens haar alsdan sal vermeijnen te kunnen neemen, ex carcere te antwoorden en voorts te procederen, soo en als na regten behoort, met versoek van exploict en relatie pro ut moris juris ac stijli.

Decretum: Fiat als versogt

Gigte: Op den 29 november 1758 retulit den amptsbode Jurrien Hammink op sijnen eedt, dat hij de voorstaande citatie op den 28 dezes maands november 1758 te Hengelo met afluidinge der klokken gepubliceert en vervolgens geaffigueert, voorts de wethe van dien, aldaar ten huijse van Claas Reijnts, aan desselfs vrouw en de vrouw van eene sijner zoons, geinsinueert en in handen gelaten heeft.

Transcriptie: Sikke Postma, 2018

Beschuldiging tegen Claas Reijnts en zijn zoons Harmen en Reijnt wegens manslag (1758-1762)

ECAL 3021, inv. 876 (Richterambt Hengelo, Protokol van contentieuse en voluntakten, 1757-1776)

[in de marge:]
Verband van de helft der plaatsen Loman en Banninkslag en 't Lange Stukjen onder Hengelo. Geregistreert.

[in de marge:]
In handen van den advocaat fiscaal Meiling om hier op sijn belang binnen drie dagen te seggen insinuatione salva.

Op den 2 december 1758
Coram de heer Joost Schomaker, stadholder
Gerigtsluiden Jan Memelink en Jacob Hoegen

Compareerde Wilhelmine Harmsen als huijsvrouw en dus als conjuncta persona van haeren absenten man Claes Reijntsen, bouwman op het erve en goed de **Leemkuil** genaemt, onder den ampte van Hengelo gelegen, in dezen bij en wegens genoodzaakte afwezenheid van voornoemden haren man geadsisteert met Johan Antoon de Vuller als haren ter dezer acte verkoren en toegelaten momber, dezen hogen landdrostten gerigte reverentelijk, dog teffens klaaglijk en droeviglijk te kennen gevende, hoe dat sij comparante, niet sonder d'uiterste aandoeninge en ontroeringe, zoo uit de aan haar ingezondene acten, als anders heeft vernomen, dat mr. Wilhem Sertonius Meijlink, in qualiteijt als advocaat fiscaal van dezen hogen landdrosten ampte, nae voorgaande annotatie, op den 17^{en} en 20^{en} der voorleden maand, bij arrest en toeslag, zoo voor dezen hogen gerigte, als vervolgens voor den landgerigte van Hengelo, niet alleen op alle ongerede, maer ook op de gerede goederen van haer man en beide zoonen Harmen en Reijnd Claassen, heeft geprocedeert en bij de laaste acte van dien onder anderen versogt gehad, dat alle de gerede effecten, tot voorkominge van kostbare gerigtelijke bewaringen, mogten opgehaald // en in een secure plaats gebragt worden, ende sulks tot verseekeringe van des heeren recht en toekomende sententie over en ter zaeke van zoodane nederslag en verwondinge als gezeide haer man en zoonen op den 9^{den} daar te voren respectivelijk aen eenen Berend Garritsen, quasi op een moordadige wijse, zouden begaan en toegebragt hebben; met dat verder voor haar comparante facheus en akelig gevolg, dat meergemelde hare man en zoonen, zig wegens die vegtender hand zonder opset toegebrachte verwondingen geabsenteert hebbende, onlangs bij openbare edictale citatie van den 25^{en} daaraan volgende, door dezen hogen gerichte ter instantie van den advocaat fiscaal zijn ingedaegt en daer bij geciteert geworden, om binnen den tijd van ses weeken na desselfs publicatie ofte immers tegens den eersten gerichtsdag binnen Deutinchem tot aanhoringe van des fiskaels eijsch, en verantwoordinge ex carcere in persoonen te compareren en wijders als met meerderen bij die edictale citatie aan des comparantes woninge geinsinueert, vervat en uijtgedrukt is.
Dan vermits de comparante met dukgez[eide] haeren man, op gemeenschap van goederen getrouwd zijnde, oversulx uit hoofde van de statutaire communie is eijgenaersche van den halven boedel, ende het daar en tegens zoo bij de gemeene rechten, als volgens de uijtdrukkelijke dispositie van het landrecht dezes graafschaps, tit[el] 11, art[ikul] 17 et art[ikul] 19, bekend en een uijtgemaakte zaek zij, dat men niet alleen niet zal kunnen verbeuren zijner huijsvrouwen nog kinderen goed, // maar dat ook nog daar benevens zelfs in cas van een moord, die met opzet en suipende geschied is, d'officier schoon de hand ofte misdadiger ertrappet en geëxecuteert worde, echter zal schuldig wesen zijn hand te lichten en die goederen den naesten bloede en erfgenamen weder te laten volgen, als bekend zijnde, dat niemant zijn lijf en goed tegelijk verbreuken kan. Daer nogtans nooit zal kunnen aengetoond worden, dat des comparantes man en zoonen, als zoodaenige opzettelijke moordenaers als gedebiteert worden kunnen geconsidereert, maar op 't hoogst genomen niet anders aangemerkt worden, als dat zij vechtender hand uit hevigen gemoede sonder opzaete voorsc[reven] perzonen verwondet hebben, en dus niet gehoren onder de dispositie van den 18^{den}

Transcriptie: Sikke Postma, 2018

maer den 20e artikul van den aangehaalden titel landrechtens, zoo en als de comparante ter zijner tijdt tot zuiveringe en defensie van haar man en zoonen zal weeten te betoogen.
Soo wilde zij comparante, geadsisteert als boven, en zonder hierdoor eenigzints die aen haer man en zoonen aengewrevene en ten laste gelegde opzettelijke moordadigheid te hebben erkent, waer tegens ten krachtigsten is protesterende, aanvankelijk de halfscheijd van de gearresteerde en in toeslag genomene gerede en ongerede goederen, als namentlijk de plaatsen Banninkslag en Looman neffens een stukjen land bij d'acte en lequestratie vermeld, als hare eijgendommelijke effecten, // bij dezen hebben gereclameert en vervolgens ter voldoeninge van des fiskaals petitie met de aan haar in die ongerede goederen competerende halfscheid verburgd, zulks doende hiermede, de overige gerede en opgehaalde goederen, ten dien einde voors[chreven] halfscheid van het ongerede daar voor verbindende, en versoekende, dat daer tegens de gementioneerde gereede goederen, zoo van haer man als zoonen, welke laaste, als bij haar wonende, niets daarvan in eigendom hebben of bezitten, weder van dat arrest mogen ontslagen en aen haer comparante uitgereikt worden, niet twijffelende of de advocaat fiskael zal daermede genoegen neemen, en ter gevolge van dien dan ook geen zwaerigheid maeken, om in dit ontslag der gerede goederen te consenteren, te minder daer sijn edele zelfs bij acte van den 20en november laestleden verklaerd heeft van te kunnen lijden, dat die als nog ten haren huijze berustende gerede goederen mogten verburgd en voor de halfscheid aen de comparante bij provisie gelaeten worden, dewijl zij comparante haere huwelijkse voorwaarden niet kunnende vinden, niet in staat is daarvan voor alsnog aen den advocaat fiskael de gerequireerde copie authentijcq te kunnen extraderen, schoon met en onder offerte, desnoods, van eede, hierbij tot sijn naericht moet betuijgen, dat daer bij gemeenschap van goederen bedongen is; met verder verzoek, dat van deze acte per extractum protocolli aen den advokaet fiskael van dezen hogen landdrosten ampte moge kennis gegeven en zijn edele daerbij wijders verzocht // worden, om, in val bij vervolg van tijdt meer acten wegens voorschreven geval tegens meergemelte haar man en zoonen mogten geexploicteert worden, alsdan de goedheijd wil hebben, om deselve niet aen haer comparante nogte aen desselfs bij haer inwonende schoondogter, als tegens die gedurige alteralien niet wel kunnende bestaan en aldus daeronder moetende bezwijken, mogen worden geinsinueert, maar aan Reijndt Veldeshof en Albert Eggink wonende beijde onder Hengelo als dewelke sij comparante en geseijde haar schoondogter, op heden voor den stadgerigte van Zutphen tot haere volmagtigers en prokureurs acceptanten, deze voor haer naere en droevige zaeke aangaande, bij gerigtelijke procuratie gesteld hebben, alles onder beding van protocollatie en relatie en wijders pro ut moris ac styli daar op met haren adsistent stipulerende als rechtens S.A.L.

[in de marge:]
Op den 4 decemb[er] 1758.
Extract van de nevenstaande acte aan de heer fiscaal Meiling eigenhandig overgegeven.

[in de marge:]
Op den 5 julij <u>1760</u>
Coram de heer Joost Schomaker, stadholder
Gerigtsluiden Jan Dervorst en Jan Everds

Compareerde mr. W.S. Meiling in qualiteit als advocaat fiscaal van desen hogen landdrosten gerigte, en versogte dat zoodanen verbandt // van de halfscheid der plaatsen Banninkslag en Loman, als mede van het Lange Stukjen in desen landdrosten ampte, rigterampt Hengelo, de twee eerste in de buirschap Bekveld, en het derde op den Goijschen Enk gelegen, als door Willemina Harmsen, huijsvrouw van Claas Reijnts, tot securiteit van die door den comparant q.p. in annotatie genomene gerede goederen van geseijden haren man, wegens seekere criminele actie, op den 2 decemb[er] 1758 teste protocollo is gestelt en gedaan, alnu ten protocolle en register van beswaar moge worden geroijeert, gecasseert en doorgeslagen, daar op stipulerende. S.A.L

Beschuldiging tegen Claas Reijnts en zijn zoons Harmen en Reijnt wegens manslag (1758-1762)

ECAL 3021, inv. 876

[in de marge:]
Provisioneel ontslagh voor de halfscheid van de plaatsen Banninkslag en Loman en 't Lange Stukjen onder Hengelo van het arrest en toeslag door den fiscus op 't geheel gedaan, etc.
Geregistreert.

Op den 7 december 1758
Coram de heer Joost Schomaker, stadholder
Gerigtsluiden M. Gelsink en Jan Memelink

Compareerde mr. W.S. Meiling in qualiteit als advocaat fiscaal van het landdrostampt dezer graafschap, te kennen gevende, hoe dat in dato den 4 december deses jaars aen denselven is geinsinueert geworden een acte van verbandt van Wilmina Harmsen, huijsvrouw, en dus als conjuncta persona van haren absenten man Claas Reijntsen, g'assisteert met Johan Antoon de Vuller, als haren ter deser acte // verkoren en toegelaten momber, aen dezen hogen landdrosten gerigte op den 2 december overgegeven, neffens 't marginaal appoinctement om op deselve binnen drie dagen te dienen van belang.
Zo wilde comparant ter paritie van dien, vooraf alleen gesegt hebben, dat sig over al 't gene 't welke comparante tot defensie en verschoninge van haar man en twee zoons, rakende de van haar geperpetreerde manslag, in gemelte acte tragt in te brengen, direct of indirect voor alsnog niet zal uitlaten, maer zulks op den gepraefigeerden dag, bij perzoonlijke comparitie der voornoemde delinquanten, sig reserveren, als wanneer ten dien dage tegens deselve sal weeten te verwaren naa landregten. Voorts dat comparant met de halfscheid van de ongerede goederen, als namentlijk de plaatsen Banninkslag en Lomans neffens een stukjen land, waarmede comparante d'overige gerede en opgehaalde goederen tragt te verburgen, sig provisioneel zal contenteren, en dienvolgens kan lijden, dat deselve van 't arrest mogen ontslagen, en aan haar comparante uijtgereijkt worden.
Edog dewijl comparant praesumeert, dat behalven de hier in dese acte opgegevene, nog meer ongerede goederen zijn, waaraan comparante of desselfs absenten man eijgendom meer of min is hebbende, soo requireert comparant op 't serieuste, dat ten eersten een pertinente specificatie van alle de ongerede goederen, wat name sij ook mogen hebben of waar ter plaatsen gelegen, waaraan comparante of desselfs man eijgendom of portie // is competerende, van comparante of desselfs procureurs acceptanten aen denselven ter handt gesteld worde, en teffens daarbij sullen moeten beloven, dat ten allen tijde, op gesinnen des comparants, met eede willen bekragtigen, dat geen goederen hebben agtergehouden, of sig weerloos gemaakt of ook sullen doen.
En eijndelijk dat bovengemelte huijsvrouw van Claas Reijntsen zal hebben over te geven de huwelijksvoorwaarden tussen haar en haar man opgerigt, of sunsten sig met eede purgeren, dat deselve niet opgerigt of te vinden sijn.
Met versoek, dat van dese acte per extractum protocolli aan opgemelte huisvrouw, of soo als versogt is, aan desselfs geconstitueerde procureurs acceptanten, moge kennis gegeven worden, alles onder beding van protocollatie en relatie pro ut moris ac stijli.

[in de marge:]
Zij deze gestelt in handen van de procureurs acceptant, Reijnd Veldeshof en Albert Eggink onder Hengelo wonende, om hierop binnen agt dagen, salva insinuatione, te doen na rade.

Op den 14 december 1758 het extract van deze bovenstaande acte aan eene van de procureurs acceptant, namentlijk Reijnt Veldeshoff, in eijgen handen overgegeven.

Transcriptie: Sikke Postma, 2018

Beschuldiging tegen Claas Reijnts en zijn zoons Harmen en Reijnt wegens manslag (1758-1762)

ECAL 3021, inv. 42 (Prothocol van Heeren- of Fiscaal Zaken voor het Hoge Landdrosten Gerigte der Graafschap Zutphen – 1758 – 1772)

[in de marge:]
Open gerigte
Doetinchem

Op den 21 maij 1759,
Sat op het raadhuijs binnen Doetichem toe gerigte de heer Joost Schomaker, stadholder, sampt die heeren F. de Bruin en Q.M. Verhuell, als schepenen, rigteren en gerigtsluiden.

Hengelo
Fiscaal contra Claas Reijnts en sijn beijde zoonen Harmen en Reijnt, twede edictale citatie

Compareerde mr. W.S. Meiling in qualiteit als advocaat fiscaal van desen hogen landdrosten gerigte, en exhibeerde op heden (zijnde den dag bij decreet van desen hoog-adelijken landdrosten gerigte belegt) op en tegens Claas Reijnts benevens sijn beijde zoons, Harmen en Reijnt genaamt, klagte crimineel cum adjunctis sub A, B, C, D, E et F, contenderende als 't eijndens van dien, afwagtende daarop der drie beklaagdens (conform geëxploicteerde citatie) comparitie in persoon, voorts dat in diervoegen hare defensie, si velint, mogen doen na rade en regten, bij manquement vandien, accuseert comparant deselve van contumacie en contendeert tot proclama.

Fiat proclama.

Proclamati et non comparuerunt 1mo

En vermits die respective beklaagdens vermogens relatie van den amptsbode, alhier in judicio niet worden bevonden, soo versogt comparant in conformité van ons landregt tit[ul] 4, art[icul] 4, de twede citatie, soo en in diervoegen als na stijl deser bank, of sunsten alhier in de Graafschap gerecipieerde practijcq, zal bevonden worden te behoren, cum expensis.

Fiat tegens donderdag den 5 julij 1759 binnen Zutphen.

Op den 24 maij 1759
Ter zaake van den ingevallen Hemelsvaartsdag, het gerigte gecontinueert.

Gichte: van het gedane exploict der twede citatie ad valvas, tegens Claas Reijnts en sijn beijde zoonen, Harmen en Reijnt genaamt, hiervooren sub dato den 21 maij 1759 vermelt.

Op den 2 junij 1759 retulit den amptsbode Jurrien Hammink op sijnen eedt, dat hij de voorstaande twede citatie, op den 1 deses te Hengelo met afluijdinge der klokken gepubliceert en geaffigueert, voorts de wethe of het dubbelt van dien, aan Reijnt Velderhoff als aangestelde procureur acceptant van de huijsvrouw van Claas Reijnts, geinsinueert en overgegeven heeft.

Transcriptie: Sikke Postma, 2018

Beschuldiging tegen Claas Reijnts en zijn zoons Harmen en Reijnt wegens manslag (1758-1762)

ECAL 3021, inv. 42 (Prothocol van Heeren- of Fiscaal Zaken voor het Hoge Landdrosten Gerigte der Graafschap Zutphen (1758 – 1772)

[in de marge:]
Open gerigte

Op den 5 julij 1759,
Sat op het raadhuijs binnen Zutphen toe gerigte, de heer Joost Schomaker, stadholder, sampt die heeren G.J. van Santbergen en A. Huinink, als schepenen, rigteren en gerigtsluiden.

Hengelo
Fiscus contra Claas Reijnts en sijn beijde zoonen Harmen en Reijnt.
Derde edictale sitatie.

Compareerde mr. W.S. Meiling in qualiteit als advocaat fiscaal van het landdrosten ampt deser Graafschap, te kennen gevende hoe dat [hij] op den 21e maij laastleden, aan desen hoog-adelijken landdrosten gerigte binnen Doetinchem heeft geëxhibeert tegens Claas Reijnts en sijn beijde zoonen, Harmen en Reijnt genaamt, klagte crimineel cum annexis, dat comparant alsdoen tegens de respective beklaagdens, welke ofschoon per edictum ad valvas behoorlijk geciteert, in persoon niet zijn gecompareert, het eerste proclama erholden heeft en versogt in conformité van ons landregt, tit[ul] 4, art[icul] 4, de twede citatie, welke teste protocollo behoorlijk geëxploicteert zijnde, soo verwagt comparant alnu der beklaagdens comparitie in persoon, voorts dat na voorgaande purge van het op den 21 maij laastleden erholdene proclama, in diervoegen haere defensie, si velint, mogen doen na rade en regten, bij manquement vandien, accuseert comparant deselve denuo van contumacie en contendeert tot het twede proclama, met versoek van derde citatie.

Waarop erscheenen Hendrik Reijnts, geadsisteert met sijn bediende, advocaat mr. W.H. Lambergh, en wil na voorgaande purge der contumacieele kosten, dese per duplum consignerende, van desen hoog-edelen landdrosten gerigte onderdanig hebben versogt, dat desselfs defensionale articulen, als conjuncta persona en defensor van sijnen suppliants broeder, cum annexis sub A et B, moge worden geadmitteert en deselve q.q. tot een ordinair proces toegelaten ofte sunsten in submissie en compositie geadmitteert, deswegens // exhibeerende gelibelleerde defensionale articulen cum annexis sub A et B.

Ex adverso
Den advocaat fiscaal sal bij geene personele comparitie van de gedaagdens, in hac causa criminali, geenen volmagtiger of defensor namens deselve nog van desselver bloedverwanten admitteeren, en derhalven mede niet die deductie of soogenaamde defensionale articulen, welke door deselve te exhibeeren getragt is, immers soo lange dat anders daarover bij den Hove Provinciaal zal zijn gedisponeert, waerom comparant ratione officii sig verpligt vind bij sijn versogte twede proclama te persisteren, en dat na het werkelijk exploict vandien, de gedaagdens sampt en sonders, ten naasten mogen worden geciteert ten effecte landregtens, onder protest van kosten.

Decretum
Het twede proclama word geaccordeert, onvermindert het addres van de naaste bloedverwanten der geciteerdens, aan den Hove Provinciaal.

Proclamati et non comparuerunt 2do

En word de versogte derde citatie geaccordeert.

Transcriptie: Sikke Postma, 2018

Beschuldiging tegen Claas Reijnts en zijn zoons Harmen en Reijnt wegens manslag (1758-1762)

ECAL 3021, inv. 42 (Prothocol van Heeren- of Fiscaal Zaken voor het Hoge Landdrosten Gerigte der Graafschap Zutphen (1758 – 1772)

[in de marge:]
Open gerigte

Op den 4 october 1759,
Sat op het raadhuijs binnen Zutphen toe gerigte, de heer Joost Schomaker, stadholder, sampt die heeren Ernst van Loben Sels en Gerhard Johan van Santbergen, als schepenen, rigteren en gerigtsluiden.

Hengelo
Fiscus contra Claas Reijnts en sijn beide zoonen, Harmen en Reint genaamt.

Compareerde mr. W.S. Meiling in qualiteit als advocaat fiscaal van 't landdrosten ampt dezer Graafschap, te kennen gevende, hoe dat [hij]op den 21 maij jongstleden aan desen hoog-adelijken // landdrosten gerigte binnen Doetinchem heeft geëxhibeert tegens Claas Reijnts en sijn beijde zoonen, Harmen en Reijnt genaamt, klagte crimineel cum annexis sub lit[era] A, B, C, D, E et F.
Dat comparant q.q. alsdoen bij manquement van personeele comparitie, tegens deselve 't eerste proclama en op den 5 julij daaraan volgende 't twede proclama erholden heeft, niet tegenstaande deselve in conformité van het landregt deser Graafschap, tit[ul] 4, art[icul] 4, na gedane versoek, behoorlijk per edictum ad valvas zijn gediteert, 't welk nu voor 't derde of laatste maal, teste protocollo, geëxploicteert zijnde, soo verwagt comparant alnu der beklaagdens comparitie in persoon, voorts dat na voorgaande purge van het op den 21 maij en 5 julij laastleden erholdene eerste en twede proclama, in diervoegen hare defensie, si velint, mogen doen na rade en regten, bij ontstentenisse vandien, accuseert comparant q.p. deselve denuo van contumacie en contendeert tot 't derde proclama, vervolgens dat mogen verklaart worden versteken te zijn van alle wheeren en defensien van regten, alles tot alsulken eijnde als na regten.

Daarop compareerde Hendrik Reijnts als respective broeder en oom van Claas Reijnts of Leemcuil, mitsgaders van Harmen Reijnts en Reijnt Reijnts of Leemcuil, en dus met en neffens Willemina Harmsen, huijsvrouw en moeder respective van evengemelte Claas Reijnts of Leemcuil mitsgaders van Harmen en Reijnt Reijnts of Leemcuil, dan nog Harmina, huijsvrouw van meergemelden Harmen Reijnts of Leemcuil, alle als conjunctae personae van de drie absente Claas, Harmen en Reijnt Reijnts of Leemcuil dukgemeld, geassisteert met desselfs bediende, advocaat mr. W.H. Lambergh, // deezen hoog-adelijken landdrosten gerigte refererende, hoe dat den comparant in voorschreven qualiteit pro se en namens de overige conjunctae personae op den 5^{den} julij laastleden, de vrijheijd genomen hebbende onder anderen van desen hoog-adelijken landdrosten gerigte bij reces te versoeken in een ordinair proces te mogen worden ingelaten, en daartoe desselfs defensionaal articulen te exhibeeren als toen desen hoog-adelijken landdrosten gerigte heeft goedgevonden gehad, dien onaangesien het twede proclama aan mr. Willem Sertorius Meiling als advocaat fiscaal van dezen hoog-adelijken landdrosten gerigte op desselfs instantie tegens de vorensgemelte absente Claas voorts Harmen en Reijnt Reijnts of Leemcuil t'accordeeren, en daardoor ipso facto die defensionale articulen te rejecteren.

Dat egter den comparant daarbij is vrij gelaten zig aan den Hove Provinciaal te addresseeren, relatio ad protocollum.

Dat den comparant q.q. met en neffens de overige conjunctae personae niet hebben stil geseten, ingevolge dit addres aan Haar Edele Mogende te exhibeeren haar welgefundeerde request gemunieert met de nodige documenten.

Dat daarop Haar Edele Mogende ingevolge desselver appointement van den 11 augustus 1759 in der supplianten versoek in voegen gedaan, wel hebben gedifficulteert gehad, dog egter uijtdrukkelijk deselve ten behoorlijken regten gerenvoijeert.

Beschuldiging tegen Claas Reijnts en zijn zoons Harmen en Reijnt wegens manslag (1758-1762)

Dat dit renvoij ten behoorlijken regten geen andere reflectie kunnende hebben, als op dezen hoog-adelijken landdrosten gerigte, voor welke deze factieuse zake door den fiscaal reeds getrokken was, den comparant q.q. alnu de vrijheijd neemt zig andermaal alhier te addresseeren en op de gronden bij opgemelde request vermeldt en tegens offertes daarbij gedaan // ingevolge constante practijcq deser Graafschap, waarvan onder anderen consteert sub L. 1° en L. 2do ten requeste bijgevoegt, te versoeken, hetgeen met meerderen in fine van dat request, alhier door den comparant q.q. in desen gerigte wordende geëxhibeert ervindelijk is, waarom den comparant q.q. hetzelve cum annexis in passibus utilibus in alle desselfs leden en deelen uitdrukkelijk is inhaererende, en nogmaals versoekende:

Dat de geciteerdens hier in een ordinair proces mogen toegelaten, en dus de absente Claas, Harmen en Reijnt Reijnts off Leemcuil worden gepermitteert, om sig per advocatum vel procuratorem te laten defendeeren.

Steunende dit comparants versoek op alle redelijkheijd en regtsgrond, zoo om de redenen in 't brede bij opgemelte overgegevene requeste geallegeert wordende, quossum benevolde sit relatio.

Als om dat 1° door het renvoij van Haar Edele Mogende ten behoorlijken regten, en het niet als limitative difficulteren in het door supplianten bij requeste gedaan versoek, dezen hoog-adelijken landdrosten gerigte in dezen gedesigneert is, als den rigter voor wien deze zaak thans moet geventileert worden. Dienende dezen aangaande nog met een woord te worden aangemerkt, dat 's Hoves apoinctement, welkers praelecture zeer gedienstig versogt word, der supplianten versoek, voor zoo verre aanbelangt het versoek selfs, hetselve zoo zeer niet schijnt af te slaan, als met betrekkinge tot den judex aan wien dat versoek geschied is, dat is dat Haar Edele Mogende daardoor schijnen gewild te hebben, dat sig de supplianten, gelijk alnu geschied, alhier zouden // addresseren.

Waarom dan 2do den fiscaal niet bevoegt is door het erholden van een derde proclama, waarop nu komt te insteeren, de absenten van alle wheren en defensien regtens te versteken.

Denwijl dit 3tio een zaak van een irreparable praejuditie zoude zijn, en welke 4to conjunctim zoude strekken tot illusie van 's Hoves appoinctement, waarbij parthijen ten ordinairen regten zijn gerenvoijeert. Te minder 5to daar men, en de goederen in toeslag genomen heeft, en men de vorige contumacie per consignationem dupli gesuivert heeft, waerdoor dan alle praejudicie voor den fiscaal cesseert. In dit vertrouwen is dan den comparant q.q., dat den fiscaal deze billijke redenen in aanmerkinge nemende, soo lang met dit derde proclama zal stil staan, totdat over dit versoek zoo bij overgegeven requeste, als alnu gedaan, zal zijn erkent, waar omtrent, men desselfs declaratoir bij dezen wil hebben afgevraagt.

Sunsten alnu omni meliori modo exdictis ac dicendis nobiliterque supplendis geconcludeert, dat bij interlocutoir, na order van regten af te geven, het versogte derde proclama van den fiscaal met den aankleven vandien zal worden gerejecteert, tot tijd en wijlen over het versoek bij de overgegeven requeste en alnu gedaan, zal zijn erkent. En bij onvermoedelijke ontstentenis van dien, in eventum, dat op 't overgegeven request cum annexis in judicando behoorlijke reflectie zal worden geslagen // cum expensis.

Terwijl den comparant q.q. in dien incidentelen cas na inhoud van het nieuwe reglement bij desen ten effecte regtens consigneert twee daalders.

Ex adverso.

Fiscus wil met inhaesie van sijn soo even gedane reces en daarin versogte proclama, visie en examinatie van het namens de beklaagdens overgegeven request cum annexis, versogt hebben, met een termijn van veertien dagen om daar op te kunnen antwoorden, alles nogtans onvermindert het versogte proclama, onder protest van kosten.

Ex adverso.

Den termijn van veertien dagen word geaccordeert, onder protest tegen het versogte proclama.

Decretum.

Het versogte proclama word voor alsnog in staat gehouden.

Transcriptie: Sikke Postma, 2018

Beschuldiging tegen Claas Reijnts en zijn zoons Harmen en Reijnt wegens manslag (1758-1762)

ECAL 3021, inv. 42 (Prothocol van Heeren- of Fiscaal Zaken voor het Hoge Landdrosten Gerigte der Graafschap Zutphen (1758 – 1772)

[in de marge:]
Open gerigte

Op den 18 october 1759,
Sat op het raadhuijs binnen Zutphen toe gerigte, de heer Joost Schomaker, stadholder, sampt die heeren A. van Heeckeren tot Roderlo en G[erhard] J[ohan] van Santbergen, als schepenen, rigteren en gerigtsluiden.

Hengelo
Fiscaal contra Claas Reijnts en sijn beijde zoonen, Harmen en Reijnt genaamt.

Compareerde mr. W.S. Meiling in qualiteit als advocaat fiscaal van 't landdrosten ampt deser Graafschap, ende wilde op 't incidentele reces, den 4 october laastleden door Hendrik Reijnts als respective broeder en oom van de beklaagdens Claas Reijnts of Leemkuil, mitsgaders van Harmen Reijnts // en Reijnt Reijnts, en dus met en neffens Willemina Harmsen, huijsvrouw en moeder van gemelte beklaagdens, dan nog Harmina, huijsvrouw van den beklaagde Harmen Reijnts, sig qualificerende als conjunctae personae van de drie absente beklaagdens Claas, Harmen en Reint Reijnts, alle g'assisteert met desselfs bediende advocaat W.H. Lambergh, aan dezen hoog-adelijken landdrosten gerigte overgegeven, en aan comparant ten fine van daarop in hoc termino te antwoorden, ter handen gestelt, na voorgaande consignatie van twee daalders ter voldoeninge van 't nieuwe reglement, [in de marge: *Consignatis facta*] kostelijk hebben gesegt, onder wel expres protest van sig niet verder te willen ingelaten hebben, als comparant q.p. in een saak van natuur als deze, na regten eenigsints gehouden is:

Dat comparant q.p. geen volmagtiger of procurator, veel minder die soogenaamde defensionale articulen, als door evengemelten advocaat W.H. Lambergh namens die conjunctae personae van de drie absente beklaagdens, op den 5 julij jongstleden reets getragt is aan desen hoog-adelijken landdrosten gerigte te exhibeeren, om, soo mogelijk dese crimineele saak in een civiele te doen veranderen, niet heeft kunnen admitteeren, immers soo lange de absente beklaagdens sig niet persoonelijk in judicio zullen hebben gesisteert.

Dat ook desen hoog-adelijken landdrosten gerigte geen reguard op gemelte deductie genomen, maar deselve ipso facto gerejecteert, en aan comparant 't // versogte 2de proclama en derde citatie g'accordeert heeft, relat: ad protocoll:, oversulks den comparant alnu met de uitterste surprise heeft moeten vernemen, dat gemelte advocaat namens de conjunctae personae der drie beklaagdens, de gemelte deductie cum annexis op den 4^{den} october laastleden voor 't twede maal aan desen gerigte heeft durven exhiberen, met bijvoeginge van een ampel reces blotelijk continerende een gansch erroneuse verklaringe van 't klare Hoves appointement den 11^{den} augustus laastleden van Haar Edele Mogende de heeren van den Hove van Gelderlandt op desselver requeste verleent.
Even alsof Haar Edele Mogende in der supplianten versoek in voegen gedaan, wel hebbende gedifficulteert, maar haar ten behoorlijken regten renvoijcerende, daar door 't versoek zelve soo seer niet schijnen af te slaan, als wel tot den judex aan wien dat versoek geschied is, dat Haar Edele Mogende n.b. schijnen gewilt te hebben, dat sig de supplianten, gelijk alnu geschied, aan desen hogen gerigte zouden addresseeren.
Daar dog Haar Edele Mogende wel expressis verbis in der supplianten versoek difficulteeren, en sole clarius geven te verstaan, dat in hoc cause mere criminali geen procurator of defensor, quam diu rei sunt latitantes, willen admitteeren.
Dies te meer blijkt dit uit de woorden in voegen gedaan, te kennen gevende, dat soo lange de beklaagdens nog fugitijf // zijn, geen defensie van de naaste bloedverwanten zelve, of door een

Transcriptie: Sikke Postma, 2018

procurator of volmagtiger namens haar, willen admitteeren, tenzij deselve sig eerst in handen van justitie stellen, als wanneer de beklaagdens sig ex carcere souden kunnen en mogen defendeeren, 't zij per se aut per alium uti Schrass: in comment ad jus velar: cap: III art: 4 n. 7, renvoijeerende ten dien eijnde selve ten ordinairen regten, namentlijk dat bij manquement van soodane personeele comparitie, agtervolgens de drie ergane citatien per edictum ad valvas, tegens de absente beklaagdens ingevolge 't lantregt deser Graafschap tit[ul] VIII, art[icul] 3, en dat van Thiel en Bommelerweerd cap[ita] 39, art[icul] 30, voor de bank van desen hoog-adelijken landdrosten gerigte in contumaciam zal worden voortgevaren, waarmede comparant tegendeels reces voor genoegsaam gedebatteert houdende, dit sijn incidenteel antwoord eijndigende, ex dictis dicendis, nobiliter que supplendis o[mni] m[emori] m[odo] contendendo wil hebben geconcludeert:

Dat bij sententie van Haar Edele Mogende, de requisanten of de conjunctae personae der drie beklaagdens, in haar gelibelleerden eijsch en conclusie, zullen worden verklaart niet te zijn ontfanklijk ofte gefundeert, cum expensis.

Replijcq incidenteel

Daar op compareerde Hendrik Reijnts in qualiteit als apud acta geassisteert met mr. W.H. Lambergh, en zoo veel nodig mede als volmagtiger van de absente // Claas Reijnts of Leemcuijl, mitsgaders Harmen en Reijnt Reijnts, luid volmagt op denselven en 's Hoves advocaten mrs. Otto Dijkhuijsen Wakker, en Hendrik Jacob Schomaker, op den 15 deser maand october, voor burgemeester, schepenen en raad der stad Emmerik gepasseert, welke alhier word geëxhibeert met versoek van lecture, en wilde na voorgaande consignatie van de twee daalders [in de marge: *consignatio facta*], in dit incidentele cas voorbehouden en onder inhaesie van het deserzijds regtmatig gedane versoek van admissie in een ordinair proces en defensie per procuratorem, vel advocatum, mitsgaders deserzijds gedane incidenteele aanspraak cum annexis voor speciale replijcq hebben gesegt:

Dat ingevolde 's Hoves appointement van den 11 augustus laastleden de supplianten ten behoorlijken regten, dat is, tot desen landdrosten gerigte gerenvoijeert zijnde, sig alhier heeft geaddresseert gehad, en op den 4 deser versogt admissie in een ordinair proces, en defensie per procuratorem, vel advocatum.

Dat ten dien einde de absente gedaagdens ook de volmagt gepasseert hebben hier boven geappliceert.

Dat de zaak van die gedaagdens en de actie in desen door den fiscus geëntameert van die notoire natuur is, dat daarin die admissie en defensie onder correctie nae regten niet mag verweijgert worden, gelijk dit in het breede is daargedaan en bewesen, zoo uijt de algemeene regts doctrine als practijcq deser Graafschap bij de deductie met meerderen en sub L. 1mo en L. 2do gedetailleert, waartoe men om de kortheijd // te betragten sig in allen deelen is refererende, waarbij komt dat daar tegens den fiscus ofschoon visie van dat instrumentum en pars actorum genomen en gehad heeft, niets heeft weeten in te brengen.

Waarom dan ook den geallegeerden tit[ul] 4, art[icul] 4, van dit locale landregt in desen van geene operatie kan zijn aangezien deze zaak satis per verse et invita themide, voor merē crimineel door den fiscus gereputeerd word.

Dewijl op het allerhoogst genomen de selve niet anders kan worden opgevat als voor een res criminalis van het tweede soort, dat is, ubi non de poena corporis inflictiva sed de muleta pecuniaria fisco applicanda, agitur.

Ja voor een moment veronderstelt, dat deze zaak al met mogelijkheijd naderhand, als egter neen, voor crimineel van het eerste soort zou kunnen gehouden worden.

Zoo is het immers op de gesonde reden gefundeert,

Dat zoo lang deze zaak nog in twijffel is, of nog gedisputeerd word, of een gedaagde in een ordinair proces moet geadmitteert worden of niet, immers met geen mogelijkheijd de daat voor merē crimineel kan worden opgenomen, omdat wanneer op de delicten een arbitrale correctie of extraordinaire straffe gestelt is (gelijk deserzijds word gesustineert, immers het contrair per sententiam judicis nog niet is uijtgemaakt) in sulken cas, voornamentlijk als deselve in geldboete

genomen word, met geen inquisitie of incarceratie kan geprocedeert worden, Schomak: cons: part 1, cons: 60 n. 24. //
Alles ten convincanten bewijse en nadere consequentie,
Dat immers soo lang over het versoek van deeze admissie niet gedisponeert is, den fiscus al te vroeg met desselfs versoek van proclama op is.
Als zijnde een van beijden waar, of dit versoek is in regten gefundeert, of niet. Zoo ja, komt dit proclama in het geheel niet te pas. Zoo neen, moest den fiscus in allen gevallen de decisie daarover van den competenten rigter afwagten.
Dewijl hij andersins ipso facto sig aanmatigt een decisie over dit poinct hem geensints competerende, obsterende in geenen deele de remarques omtrent 's Hoves appointement.
Want het seeker is, dat door een renvoij ten behoorlijken regten dezen landdrosten gerigte moet verstaan worden.
Dat is met dat effect, dat het versoek alhier moet geschieden.
En of wel desen landdrosten gerigte daar over geen decisie mogte geven, verandert dat de natuur van de zaak niet.
Dewijl het ingevolge de stijl en reglementen seeker is, dat alle zaken allereerst voor de respective gerigten moeten voldongen en geinstriceert worden, gelijk dit ook reeds de impetranten van te vooren, dog vergeefs, getenteert hebben.
En dewijl alnu Haar Edele Mogende een uijtdrukkelijk renvoij maken ten behoorlijken regten, wil men wel eens vragen of die woorden zijn cum of sine vi operandi, en waar die moeten te huijs gebragt worden // want anders souden Haar Edele Mogende vel simpliciter vel purē et non limitative vel conditionaliter, gelijk onder het woord in voegen geschiedt is, gedifficulteert hebben.
Dus hier een difficulteren is, quod ad forman vel judicem, ubi, non quod ad materiam.
Komende dese fiscaals critique te minder te pas.
Dewijl denselven door het versoek van visie en termijn implicité et tacité de admissie heeft toegestaan.
En ofschoon den suppliant het hier op gerust zou durven laten aflopen, zal hij egter met betrekkinge tot de eventueele conclusie in eventum nog aanmerken, dat de utilitas publica, gefundeert op de innocentia reorum soodanig verre gaat, dat de absentes a quibuscunque etiam extranci gedefendeert mogen worden per L. 33 ff. 2 ff. de procurat: overeenkomstig aan het getradeerde in L. 3 ff. de poenis. Qua vetat absentem in criminibus damnari.
Uit welk principium ook vloeijt dat selfs n.b. post catam sententiam, hoe veel te meer in cas die nog niet ergaan is, derselver innocentie mag geallegeert worden Bourie in suo captivo cap: 7 § 90.
Imo adeo favorabilis est innocentie ut etiam, res non petente, de illa testibus productis inquirere debeat judex jd. Ib. § 91.//
Hoe veel te meer dan nu:
Daar en de supplianten als conjunctae personae komen, en de absente gedaagdens dit versoek door haren volmatiger doen, waarom dan alle contumacie gepurgeert hebben.
Te meer, dewijl hebben aangeboden bij haar deductie, om cautie te stellen, gaande dit soo verre, dat selfs, gelijk hierboven reets is aangeroert, zelfs een delinquant na het decerneren van alle defaulten nog latiterende, egter bij de naaste vrienden of andere mag worden gedefendeert, soodanig dat een rigter op de certificatien en documenten, door deselve super rei innocentia overgelegt, behoort reflexie te nemen, Schomak: Cons: part 1, cons. 60 n. 15, 16, 22 et 55.
En hiermede deze replijcq incidenteel voor genoegsaam geadstrueert en tegendeels antwoord gedebatteert houdende, zal men de meerderen, rest sonder tacendo aut praetereundo iets nadeligs te gestendigen, de quo expresse protestatur met een generale denegatie, irrelevantie en impertinentie passeerende, bij deserzijds welgenomen eijsch en conclusie persisteeren en daarop regt en justitie afwachten.

Duplijcq incidenteel
Waarop erschenen den advocaat fiscaal mr. Willem Sertorius Meiling ----

Beschuldiging tegen Claas Reijnts en zijn zoons Harmen en Reijnt wegens manslag (1758-1762)

Vermits de tijd verlopen is, word het geregte gecontinueert tot huiden agtermiddag ten vier uuren.

---- en wilde met inhaesie van sijn bij antwoord incidenteel teregt genomene eijsch en conclusie, tot straffe van tegendeels // ongefundeerde replijcq, alnog duplicando hebben gesegt, na vooraf de overgelegde volmagt, gepasseert den 15 deses maands voor den gerigte van Emmerik, op de heeren en mrs. William Henrik Lambergh, Otto Dijkhuijsen Wakker en Henrik Jacob Schomaker, als geensins aanneemlijk, in sijne notoire weerde en onweerde latende,
Dat uijt de crimineele klagte en daarbij overgelegte stukken van comparant ratione officii den 21 maij laastleden aan desen hoog-adelijken landdrosten gerigte binnen Doetinchem geëxhibeert, klaar gebleken is, dat op een gansch moedwillige en opsettelijke manier, die aldaar gelibelleerde manslag aan de persoon van Berent Garritsen, is geperpetreert, wordende het delict door een menigte van omstandeigheden, aldaar breder vermeldt, geaggraveert, dus hetselve in alle sijne deelen beschouwt, niet anders als een crimen publici judicii ad quod persequendum (ingevolge de leere van alle criminalisten) frustra procurator intervenit multoque minus ad defendendum Carpsor: part: 3, quaest: 105, num: 25, alwaar dien autheur met meerderen cum communi doctorum Schola, Leert, procuratorem nequaquam a parte accusati esse admittendum, neque ad responsiones faciendas, neque ad litem contestandam, neque ad merite causae allegando, sed ipsummet reum in judicio criminali comparere, omniaque proprio nomine peragere debere, vid: Menoch: de arbit: jud: quaest: libro 1, quaest: 80, Matth: Wesenb: // lib: 1, conc: 43, num: 167, L: penult: digest: de publ: judic: L: ult: cod: de accus:
Dit gaat soo ver, dat ad merita causae tractanda selfs de bloedverwanten of naastbestaanden der absente beklaagdens niet mogen worden toegelaten, sed reum ipsum comparere necesse est, uti docet Barth: ad L: pen: digestorum de public: jud: ten minsten mogen deselve niet anders, pro reis ad huc fugitivis, geadmitteert worden, als alleen ad allegandas absentiae causas, vide eundem Carps: part: 3, quaest: 105, num: 35, L. 3, cod: de accusation: et L. 33 § 2, digest: de procurat:
Men zoude hiervan verscheijde en voorname redenen kunnen geven, dog die men niet nodig agt hier wijtlopig bij te voegen, vermits het notissimi juris is, quod noxa semper caput sequi debeat Inst: de noxal: actione L: ult: digest: eodem tit: en tegens de beklaagdens soo lang sig niet in vincula hebben begeven, de sententie des rigters geen effect kan hebben, cum tamen reipublicae intestit, ne delicta maneant impunita, et ne hoc exemplo, caeteri facilius peccent quum paena unius sit multorum Metus: L. 1, cod: ad L: Jul: reped:.
Weshalven ook Haar Edele Mogende finaal, en niet limitative in desselver versoek hebben gedifficulteert, en ingevolge het appoinctement van den 11 august[us] 1759 ten behoorlijken regten gerenvoijeert.
Al hetwelke dan in een decisoire consideratie genomen, die van de bediende advocaten namens de conjuntae personae // der beklaagdens, bij replijcq extra hijpothesin bijgebragte argumenten, vanselfs vervallen, en wil oversulx comparant ratione officii, die als inpertinent en irrelevant bij generale denegatie tam quoad jus quam quoad factum passeeren, sonder tacendo aut praetereundo iets nadeligs te hebben gestendigt, persisterende ten dien eijnde bij sijn ter antwoord wel gefundeerde conclusie, met nogmaligen beding van kosten.

Decretum
Het landdrosten gerigte zal over het gelibelleerde poinct incidenteel, resolutie van den Hove Provinciaal inneemen, ten welken eijnde deze incidentele procedure met hetgeene daartoe specteert, zal worden aan Haar Edele Mogende mijn heeren van den Hove in copia, ten fine van erkentenisse versonden, terwijl het versogte proclama van den advocaat fiscaal, tot daar aan toe, in staat gehouden word.

Transcriptie: Sikke Postma, 2018

Beschuldiging tegen Claas Reijnts en zijn zoons Harmen en Reijnt wegens manslag (1758-1762)

ECAL 3021, inv. 42

[in de marge:]
Extraordinair gerigte

Op den 8 november 1759,
Sat op het raadhuijs binnen Zutphen toe gerigte, de heer Joost Schomaker, stadholder, sampt die heeren E. van Loben Sels en J. de Bruin, als schepenen, rigteren en gerigtsluiden.

Hengelo
In causa fisci contra Claas Reints en sijn beijde zoonen.

Den advocaat fiscaal exhibeert hiernevens een missive van den Hove Provinciaal, soo als gissteren den heere landdrost deser graafschap Zutphen ontfangen heeft, requirerende, voor en aleer over het gemoveerde incident zullen decideeren, ten dien eijnde de klagte crimineel op den 1 maij laastleden aan desen hoog-adelijken landdrosten gerigte binnen Doetinchem, door comparant contra Claas Reijnts en sijn beijde zoonen, Harmen en Reijnt genaamt, overgegeven, waarvan men mits desen is kennis gevende.

Het hooge landdrosten gerigte accordeert het versogte van den advocaat fiscaal, zullende ten dien eijnde ter voldoeninge van 's Hoves missive, de gerequireerde stukken aan den heere landdrost ten fine van ablegatie, ter handen gestelt worden.

ECAL 3021, inv. 42

[in de marge:]
Open gerigte

Op den 13 december 1759,
Sat op het raadhuijs binnen Zutphen toe gerigte, de hoog welgeboren heer Frans Jan, vrijheer van Heeckeren, heer van Enghuijsen, landdrost der graafschap Zutphen, sampt die heeren E. van Loben Sels en J.C. van Hasselt, als schepenen, rigteren en gerigtsluiden.

Hengelo
Fiscaal versoekt contra Claas Reijnts en sijn beijde zoons Harmen en Reijnt, of conjunc[tae] pers[on]ae etc. pronuntiatie van 's Hoves sententie incidenteel.

Compareerde mr. W.S. Meiling, advocaat fiscaal van't landdrosten ampt, te kennen gevende, hoe dat vernomen heft, dat aan desen hoog-adelijken gerigte is ingekomen sententie van Haar Edele Mogende de heeren van den Hove Provinciaal, in saaken incidenteel tussen comparant q.p. en de conjunctae personae van de drie beklaagdens Claas, Harmen en Reijnt Reijnts, waarvan comparant versoekt alnu pronuntiatie.

Fiat pronuntiatie.

In saake incidenteel tusschen Hendrik Reijnts als respective broeder en oom van Claas Reijnts of Leemcuijl, mitsgaders van Harmen Reijnts en Reijnt Reints of Leemcuijl, en dus met en neffens

Beschuldiging tegen Claas Reijnts en zijn zoons Harmen en Reijnt wegens manslag (1758-1762)

Willemina Harmsen, huijsvrouw en moeder respective van voorn[oemde] Claas Reijnts en van Harmen en Reijnt Reijntz of Leemcuijl, dan nog Hermina, huijsvrouw van Harmen Reijnts of Leemcuijl, alle als conjunctae personae van de drie absente Claas, Hermen en Reijnt Reijntz, geassisteert met desselver bediende ter eenre, en mr. W.S. Meijlink in qualiteit als // advocaat fiscaal van't landdrosten ampt der graafschap Zutphen ter anderen zijde:

Gezien bij den Hove des furstendoms Gelre en graafschaps Zutphen de incidenteele procedure voor 't landdrosten gerigte der graafschap Zutphen tusschen parthijen den 4 en 18 octob[er] laastleden gehouden met die daarbij overgesondene requeste cum documentis, te bevoorens door de voorschrevene conjunctae personae aan desen Hove gepraesenteert, en waarmede 't Hoff difficulterende in 't versoek van supplianten in voegen daarbij gedaan, deselve hadde gerenvoijeert ten behoorlijken regten vermogens appoinctement van den 11 augusti daaraan; mitsgaders gesien de clagte crimineel cum annexis aan den gemelten landdrosten gerigte den 21 maij daar te vooren overgegeven uijt de naam en van wegens gemelten mr. W.S. Meiling als advocaat fiscaal en clager op en tegens voornoemde Claas Reijnts en sijne beijde soons Harmen en Reint, beklaagdens en latitanten, op requisitie van deesen Hove daarna mede overgesonden, voorts alles geëxamineert en overwogen hetgeene in desen t'examineren en t'overwegen stonde:

Het voors[eide] Hoff verstaat, dat de beklaagdens niet kunnen toegelaten worden door een procureur of volmagtiger haere defensis te doen, maar ordonneert deselve in hegtenisse te gaan, en bij gebrek vandien laat 't Hoff aan den advocaat fiscaal toe om ten naasten gerigtsdagh na pronuntiatie deses, het derde proclama tegens deselve te versoeken en verder te doen en te handelen als behoort, de kosten // hierover gevallen tot uijtdragt van saaken reserveerende.

Aldus gedaan en gearresteert in den Raade van Gelderland t'Arnhem, den 1 decemb[er] 1759.

Was getekend J. van Essen

ECAL 3021, inv. 42

[in de marge:]
Open gerigte

Op den 31 januarij 1760,
Sat op het raadhuijs binnen Zutphen toe gerigte, de heer Joost Schomaker, stadholder, sampt die heeren B.I. Verstege en J.C. van Hasselt, als schepenen, rigteren en gerigtsluiden.

Hengelo
Fiscus contra Claas Reijnts en sijn beide zoonen Harm[en] en Reijnt.

Compareerde mr. W.S. Meiling in qualiteit als advocaat fiscaal en gaf te kennen, hoe dat wegens het hooge water, geen comparitie van Claas Reijnts en sijn beijde zoonen, Harmen en Reijnt genaamt, kan verwagten, versogt derhalven dat den termijn in staat moge blijven tot huiden over veertien dagen.

Fiat.

Transcriptie: Sikke Postma, 2018

Beschuldiging tegen Claas Reijnts en zijn zoons Harmen en Reijnt wegens manslag (1758-1762)

ECAL 3021, inv. 42

[in de marge:]
Open gerigte

Op den 14 februarij 1760,
Sat op het raadhuijs binnen Zutphen toe gerigte, de heer Joost Schomaker, stadholder, sampt die heeren B.I. Verstege en J.C. van Hasselt, als schepenen, rigteren en gerigtsluiden.

Hengelo
Fiscus contra Claas Reints en sijn beide zoonen Harmen en Reint.
3de proclama

Compareerde mr. W.S. Meiling in qualiteit als advocaat fiscaal van het landdrosten ampt deser Graafschap, te kennen gevende, hoe dat op den 21 maij 1759 aan de bank van desen hoog-adelijken landdrosten gerighte binnen // Doetinchem heeft g'exhibeert clagte crimineel cum annexis sub litt[era] A, B, C, D, E et F, op en tegens Claas Reijnts en sijn beijde zoonen, Harmen en Reijnt genaamt, contenderende als t'eijndens van dien:
Dat comparant q.p. alsdoen, bij manquement van personele comparitie, tegens de drie beklaagdens het eerste proclama, en op den 5 julij daaraan volgende, het 2de proclama erholden heeft, niet tegenstaande deselve in conformité van het landregt deser Graafschap tit[ul] 4 na gedaene versoek, behoorlijk per edictum ad valvas en met afluidinge der klokken geciteert en ingedaagt zijn, hetwelke nu voor 't derde maal op den 23 julij 1759, teste protocolle, g'exploicteert zijnde, soo verwagt comparant alnu in hoc termino, der drie beklaagdens comparitie in persoon, voorts dat na voorgaande purge van het op den 21 maij en 5 julij 1759 erholdene eerste en twede proclama, in dier voegen haere defensie, si velint, mogen doen na raede en regten, bij manquement van soodane personele comparitie, accuseert comparant q.p. de drie beklaagdens denuo van contumacie en contendeert tot 't derde of laatste proclama, vervolgens dat alnu mogen worden verklaart, versteken te zijn van alle wheeren en defensien van regten, met versoek dat, terwijl deze criminele zaake in contumaciam is afgelopen, alle de stukken ten dien eijnde ingedient, aan Haar Edele Mogende de heeren van den Hove Provinciaal ten fine van decisie mogen // worden g'ablegeert, alles onder expressen eijsch van costen over dese contumacieele procedure veroorsaakt.

Fiat proclama.

Proclamati et non comparuerunt 3tio

Decretum
Het hooge landdrosten gerigte zal deze in contumaciam voldongene crimineele proceduire, na voorgaande inventarisatie der stukken, doen versenden aan Hove Provinciaal van Gelderland, ten fine van decisie.

Transcriptie: Sikke Postma, 2018

Beschuldiging tegen Claas Reijnts en zijn zoons Harmen en Reijnt wegens manslag (1758-1762)

ECAL 3021, inv. 42

[in de marge:]
Open gerigte

Op den 13 maart 1760,
Sat op het raadhuijs binnen Zutphen toe gerigte, de heer Joost Schomaker, stadholder, sampt die heeren A. van Heeckeren tot Roderlo en // G. J. van Santbergen, als schepenen, rigteren en gerigtsluiden.

Hengelo
Fiscaal contra Claas Reints en sijn beide zoonen Harmen en Reint genaamt.
Protocollatie en pronuntiatie van 's Hoves sententie contumacieel.

Den advocaat fiscaal, vernomen hebbende, dat aan desen hoog-adelijken landdrosten gerigte was ingekomen sententie van den Hove Provinciaal van Gelderland in zaken van comparant nomine officii als clager ter // eenre, op en tegens Claas Reints en sijn beijde zoonen Harmen en Reint genaamt, beklaagdens ter anderen zijden, soo versogte comparant dat gemelte sententie moge worden geprotocolleert om te strekken soo en als daarbij vermeldt, en alhier quatenus opus gepronuntieert.

Fiat protocollatie en pronuntiatie.

Gesien bij den Hove des furstendoms Gelre en graafschaps Zutphen, de clagte crimineel, den landdrosten gerighte der graafschap Zutphen overgegeven uijt de naam en van wegens mr. W.S. Meiling in qualiteit als advocaat fiscaal, clager ter eenre, op en tegens Claas Reijnts en sijne beijde zoons Harmen en Reijnt genaamt, beklaagdens ter anderen zijde.
Meede gesien de citatien, relatien, sampt acten van default, met 't bijgevoegde bewijs, schijn en bescheijt, voorts alles geëxamineert en overwoogen 't geene in deesen t'examineeren en t'overweegen stonde.
Het voorschreven Hoff doende in contumaciam regt, decerneert ter saake van de gelibelleerde manslag aan de persoon van Berent Gerritsen, apprehensie van de beklaagdens Claas Reijnts en sijne beijde zoons Harmen en Reijnt genaamt, blijvende immiddels den toeslagh van haare goederen nae landreght stand grijpen en effect sorteeren.
En condemneert de beklaagdens sampt en ijder in 't bijsonder meede in de kosten soo van de incidenteele proceduijre als ten principalen gevallen, tot taxatie en moderatie van den Hove.

Gedaan en gearresteert in deze Raade van Gelderlandt t'Arnhem, den 4 maart 1760.

Was getekent J. van Essen

Transcriptie: Sikke Postma, 2018

Beschuldiging tegen Claas Reijnts en zijn zoons Harmen en Reijnt wegens manslag (1758-1762)

ECAL 3021, inv. 42

[in de marge:]
Open gerigte

Op den 28 januarij 1762,
Sat binnen Zutphen op het raadhuis toe gerigte, de heer Joost Schomaker, stadholder, sampt die heeren J.A.J. Sloet en J. de Bruijn, als schepenen, rigteren en gerigtsluiden.

Hengelo
Fiscus contra den gedetineerden Harmen Claassen.

Compareerde mr. W.S. Meiling in qualiteit als advocaat fiscaal van het landdrosten ampt der graafschap Zutphen, te kennen gevende, hoe dat Harmen Claassen, soon van eenen Claas Reijndts, bouwman op het erve **Leemkuijl** onder Hengelo, op den 15^{en} december 1761 te Battum in de provincie van Overijssel g'apprehendeert en daags daaraan alhier binnen Zutphen in hegtenis is gebragt, over en ter zake dat neffens sijn gemelten vader Claas Reijndts en broeder Reijndt Reijndts op den 9^{en} november 1758 de twee gebroeders, met name Garrit Jan Garritsen en Berendt Garritsen, op den zoogenaamden Ruiterdijk heeft geattaqueert, en sodanig geslagen, dat den eerstgemelten van de aan hem toe- // gebragte wonden nae veel pijn en smerte uitgestaen te hebben, wel herstelt en genesen is, dog dat den laastgenoemden door de lethale bekomene bloedwonden, voornaementlijk op het hoofd ontfangen, daegs daar aan ingevolge verklaeringe van doctor en chirurgijn overleden is.
En vermits Hun Edele Mogende van den Hove Provinciaal hebben goedgevonden, bij missive van den 19^{en} dezer maendt, dat den voorschr[even] gevangen Harmen Claassen in een ordinair proces soude worden ontfangen, en daar benevens den comp[a]r[an]t q.p. geauthoriseert om tegen denselven met alle mogelijke spoed in dier voegen te procederen, als nae regten zal vermeijnen te behoren.
Soo wilde comp[a]r[an]t ter paritie vandien alnu ratione officii hebben verzogt, dat den gedetineerde Harmen Claassen tegens donderdag zullende zijn den 4^{en} februarij deeses jaars, 's morgens om elf uir aen de bank van dezen hogen landdrosten gerigte moge worden geciteert, om alsdan te sien overleggen sodanen criminelen eijsch en aanspraak als comparant ratione officii uit hoofde voorschr[even] zal willen doen en nemen, en na regten zal vermeijnen te behoren.
Met versoek van insinuatie aan den gedetineerde of desselfs bediende adv[ocaa]t mr. W.S. Schomaker, voorts relatie, alles onder protest van costen.

Decretum
Het gerigte accordeert dese citatie en insinuatie in volgen als versogt.//

Gigte
Bovenstaande acte is op heeden den 28 januarij 1762, door mij landschrijver, aan den gedetineerde Harmen Claassen, ter praesentie van desselfs bediende mr. W.S. Schomaker voorgeleesen, en die daarbij vermelte citatie gedaan.

Transcriptie: Sikke Postma, 2018

Beschuldiging tegen Claas Reijnts en zijn zoons Harmen en Reijnt wegens manslag (1758-1762)

ECAL 3021, inv. 876 (Richterambt Hengelo, Protokol van contentieuse en voluntakten, 1757-1776)

Op den 10 april 1762
Coram L.A. Willinck, regter
Gerigtsl[uid]en Garrit Planten en Derk Wassink

Compareerde mr. W.S. Meijling, advocaat fiscaal van het hoge landdrosten gerigt der graafschap Zutphen, aen desen wel edelen gerigte van Hengelo te kennen gevende, hoe dat [*hij*] door hoog welgebooren heer F.J. vrijheer van Heeckeren, landdrost van gemelte Graefschap etc, etc, etc, is geauthoriseert en aengestelt geworden, om alle de revenuen, pagten, opkomsten en vrugten, als de goederen, erven en landerijen, dewelke den onder Claes Leemkuijl voor den begaenen doodslag op den 9^{en} november 1758 aen de persoon van Berend Garritsen, in eijgendom beseten en gebruijkt gehad, en zedert het geperpetreerde feijt door desselfs aenhoudende veltvlugtigheijd verlaten heeft, thans opbrengen of voortaen zullen kunnen opbrengen, te ontvangen de penningen daervan te beuren, voorts deselve na gedaene rekeninge en reliqua aen zijn hoog welgebooren ter hand te stellen en over te tellen. En vermits Harmina* Harmsen, huijsvrouw van den fugitiven Claes Leemkuijl bij een acte van den 2^{den} // december 1758, volgens de gemeenschap bij huwelijksvoorwaerden bedongen, de halfscheijd van de in beslag genomene goederen gereclameert, egter van alle die parceelen de gehele jaarlijxe opkomsten zedert den gelibelleerden doodslag tot hier aen toe gebeurt en ontvangen heeft, so vind den comparant sig verpligt van gemelte Harmina* Harmsen bij desen te sommeeren om de te onregt gebeurde penningen van de halfscheijd der in beslag genomene goederen, weder uijt te keeren, en te betaelen, bij manquement vandien requireert den comparant, dat van nu af aen de opkomsten en vrugten van 't geheele jaer tot so lange als den agterstand tijdes 't arrest en gedane beslag zal zijn betaalt, aen denselven worde gebragt en gelevert. Weshalven comparant in zijn aengetogen qualiteijt bij desen wil hebben versogt, dat aen de boulieden, van de goederen Banninkslag en Lhomansplaetse, alle beijde in desen rigterampt Hengelo gelegen, voorts aen Harmina* Harmsen de behoorlijke kennis mag worden gegeven en aengesegt // van in't vervolg de pagten, vrugten en andere opkomsten, als jaarlijks van de in pagt hebbende goederen ingevolge pagtcedul te geven schuldig zijn, aen comparant op den verschijnsdag tegens behoorlijke quitantie ter handen te stellen.
Met en onder inthimatie, dat, bij aldien voorsc[hreven] boulieden, 't zij door sig die penningen weerloos te maken, 't zij door een ander manier desen contrair te handelen, hieraen ter behoorlijker tijd niet quame te voldoen, denselven in dien cas op hunne persoonen en goederen de schade daer door geleden of voortaen te lijden, zal weten te verhaelen door alle zodanige middelen als sal vermeijnen te behooren. Versoekende ten dien eijnde dat dese acte ten protocolle mag geregistreert en vervolgens een extract daervan aen voorsc[hreven] Harmina Harmsen, huijsvrouw van den beklaegde, voorts aen ieder der voorsc[hreven] bouwluijden g'extradeert worden om te kunnen strekken na behooren onder beding // van relatie pro ut moris ac styli.

Den onderrigter Derk Wassink retulit de insinuatie deses aen Wilmijna Harmsen, huijsvrouw van Claes Leemkuijl heeft gedaen, en aen de bouwluijden op Banninkslag en Lhomansplaetse geinterdiceert van sig geen penningen weerloos te maken sub poene juris, voorts de extracten aen deselven g'extradeert. Actum Hengelo den 13 april 1762.

(dit is een vergissing; het moet zijn Willemina Harmsen)*

Transcriptie: Sikke Postma, 2018